

Troost, troost, mijn Volk

“Troost, troost toch mijn volk, Zegt uw God; Spreekt Jerusalem moed in het hart.”¹

De woorden “troost, troost toch mijn volk” moeten in een ijsskoude stilte van wanhoop, dood en ellende na de Babylonische ballingschap als muziek van vrijheid en redding geklonken hebben. God werd gezien als de straffende God die zijn volk had verlaten en de Babylonische politieke grootmacht zijn gang liet gaan. Maar nu breekt hij Zijn zwijgzaamheid en spreekt hij een profetisch woord van moed, vrede en redding. Dit profetische woord is Gods aanwezigheid in het hier en nu dat als kracht en leven dwars door alle kwelling en onderdrukking onder ons wil wonen.

Het ontvangen van dit woord van moed, vrede en redding is vaak moeilijker dan het horen van dit woord. God spreekt ons moed toe, Hij schenkt vrede en Hij is onze redding, maar geldt dat ook voor mij?

Na de redding van de zonden spreekt Jesaja direct over een voorbereiding. Hij spreekt over een voorbereiding omdat wij vaak de vreugdevolle heilsboodschap als een pijnlijke confrontatie zien. De liefde, de barmhartigheid en de vrede kunnen ook pijnlijk zijn als ons hart zich niet waardig voelt om deze aanwezigheid van God te ontvangen. Het licht kan soms als duisternis aanvoelen maar dat komt omdat wij ons zelf aan de duisternis vastklampen. Als God de schepper en beweger van ons allen is, dienen wij Hem ook te vragen onze wil en ons verstand weer op hem te richten opdat we Hem kunnen ontvangen in ons hart.

Het woord van de profeet is reeds troost want God spreekt, en dat betekent dat hij onder ons is, dat hij om ons geeft en dat hij van ons houdt. Maar om de glorie van de Heer te aanschouwen, om Zijn Woord in vervulling te zien gaan, moeten wij ons wel voorbereiden. De advent is deze tijd van voorbereiding. Het is een gelovig vertrouwen dat ook dit jaar de Heer weer komt want: de mond van de Heer heeft het gezegd !

Maar de troost is ook een heel menselijk gegeven. Aristoteles beschrijft de troost als een van de belangrijke kenmerken van de vriendschap: “Het blote feit namelijk dat men zijn vrienden ziet is aangenaam, vooral in tegenspoed, en het helpt in zekere zin de pijn te verdrijven. Een vriend kan iemand immers troosten, zowel door zijn blik als door zijn woorden, als hij maar tactvol is: hij kent immers het karakter van de ander en weet wat hem plezier en wat pijn doet.”²

¹ Jesaja 40, 1.

² *Eth. Nic.* IX, 11, 1171a35-b4.

We kennen allemaal de situaties in onze religieuze gemeenschappen en vriendschappen dat een simpele blikwisseling of een bemoedigend woord een enorme impact kan hebben op onze persoon. We voelen ons gewaardeerd en onze moeilijke situatie wordt verzacht door een gelukkige aanwezigheid van de ander. Deze oermenselijke nabijheid is een ware troost als wij haar willen erkennen en willen ontvangen. Maar hoe kunnen wij deze menselijke troost geven en ontvangen?

Onze vriendschappen worden verdiept als wij onze band met Christus als onze eerste en primaire vriendschap beschouwen. Natuurlijk, Christus is God en daarmee radicaal anders dan wij. Maar door Zijn mens-zijn heeft hij zich ook radicaal toegankelijk aan ons gemaakt. Hij communiceert met ons en dat geeft een ware gemeenschap, een ware *communio*. De liefde is onze participatie in de goddelijke vriendschap van Vader, Zoon en Heilige Geest.

Ik ben altijd bewogen geweest door de passages in het evangelie waarbij de blik van Christus een directe reactie oproept bij de persoon die Hem ontmoet. Er gaat een kracht van Hem uit. Deze aanwezigheid is een troost voor diegene die de Godmens ontmoet. Het is namelijk niet slechts de mens die wij zien, maar het is Christus die door zijn mensheid ons in verbinding brengt met God zelf. De mens voelt zich gezien door God in Christus. Wij dienen alleen te geloven dat Zijn mensheid een instrument is om tot zijn goddelijkheid te komen. Als wij door dit geloofslicht vervuld worden dan zien wij niet slechts een mens maar dan zien wij God die door zijn menselijkheid zich aan ons openbaart en ons nabij wil zijn. De troost van de reddende God die de profeet Jesaja al beschrijft, is in Christus mens geworden.

Wanneer wij deze troost ervaren, de troost van Gods reddende nabijheid, dan kunnen wij ook elkaar troosten in de tegenslagen en moeilijkheden van het leven. In Christus is de reddende God die Jesaja reeds beschrijft door zijn menselijke nabijheid nog naderbij gekomen.

Ik ben ervan overtuigd dat een waarlijk christelijk leven ook een waarlijk menselijk leven is met het intellect, de emotie en de intuïtie. Tegelijkertijd verliest een leven zonder Christus ook heel gemakkelijk haar menselijkheid. Christus is namelijk de ware mens, de nieuwe Adam, waarin onze menselijke natuur haar perfecte staat terugvindt. Dit is de troost van de menswording; dat God deel wilde worden van het Adamgeslacht om ons op de meest intieme wijze te verheffen tot God. Door Christus wordt ons een participatie geschonken, een deïficatie en een glorie in God, die reeds in het hier en nu zichtbaar en voelbaar is.

Ik wil graag afsluiten met de woorden van de Apostel Paulus in de tweede brief aan de Korintiërs over de troost van Christus:

“Geloofd zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, de Vader der ontferming en de God van alle vertroosting, die ons troost bij al onze wederwaardigheden, opdat wij hen, die op een of andere wijze in druk verkeren, zouden kunnen opbeuren met de troost, waarmee wijzelf door God worden verkwikt. Want zoals in volle mate Christus’ lijden ons is toegemeten, zo ook door Christus in volle mate onze vertroosting. Welnu, worden wij door lijden gekweld, het geschiedt tot uw troost en uw heil; worden wij vertroost, het geschiedt tot uw vertroosting, daar deze u geschonken wordt door het verdragen van hetzelfde lijden, dat ook wij doorstaan. Zo koesteren wij goede hoop met betrekking tot u, in de overtuiging, dat gij deel zult hebben aan de vertroosting, zoals gij deelhebt aan het lijden.”³

Laat deze troost van Gods redding, die de profeet Jesaja reeds uitsprak en in Christus mens werd, bron van onze troost zijn opdat wij haar kunnen doorgeven aan anderen in onze gemeenschappen en daarbuiten.

³ 1 Kor 1,3-7.